

ลักษณะของสัญญาข้อตกลงและความ เป็นมาของนโยบายการค้าข้าวโพดไทย

ผลผลิตข้าวโพดของประเทศไทยในแต่ละปีส่วนใหญ่จะถูกส่ง เป็นสินค้าออก ซึ่งแต่เดิม มาตลาดข้าวโพดที่สำคัญของไทยส่วนใหญ่จะอยู่ในภูมิภาค เอเชีย โดยมีประเทศญี่ปุ่นและไต้หวัน เป็นคู่ค้าที่สำคัญ ดังจะ เห็นได้ว่าแต่เดิมประเทศไทยส่งข้าวโพดไปยัง 2 ประเทศนี้ประมาณ ร้อยละ 50-70 ของปริมาณส่งออกทั้งหมด¹ แต่ปัจจุบันข้าวโพดไทย เป็นที่ต้องการของตลาดต่างประเทศมากขึ้น การส่งออกได้ขยายไปสู่ประเทศอื่น ๆ อาทิ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ประเทศในแถบตะวันออกกลาง เช่น อิหร่าน ซาอุดีอาระเบีย คูเวต มากขึ้น ทำให้ข้าวโพดที่ส่ง ไปยังประเทศญี่ปุ่นและไต้หวันลดลง เหลือ เพียงประมาณร้อยละ 20-30 ของปริมาณข้าวโพดไทยที่ ส่งออกทั้งหมด ในขณะที่แรงจูงใจจากความต้องการของตลาดต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากญี่ปุ่น และไต้หวันทำให้การผลิตข้าวโพดมีความสำคัญทาง เศรษฐกิจมากขึ้น ตามลำดับ ดังนั้นในอดีต รัฐบาลจึงได้ เริ่ม เข้ามามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและออกกระ เบียบควบคุมการส่งออกข้าวโพด ให้กับตลาดสัญญาประจำสองตลาดคือ ญี่ปุ่นและไต้หวัน อย่างน้อยในปริมาณที่ได้ทำการตกลงกัน ไว้ เมื่อเราบ่อนความต้องการของสองตลาดนี้แล้ว รัฐบาลก็จะอนุญาตให้มีการส่งออกข้าวโพด ได้โดยเสรีการที่ประเทศไทยต้องมีการทำสัญญาซื้อขายข้าวโพดกับสองตลาดนี้ก็ เนื่องจากสมัยก่อน พ.ศ. 2505 พ่อค้าจะทำการค้าขายกับญี่ปุ่นและอาจทำสัญญาล่วงหน้า เพื่อที่จะส่งมอบข้าวโพด เป็นระยะ ๆ และมักจะมีการปิดพริ้วสัญญาที่ทำไว้กับญี่ปุ่นหากราคาในช่วงต่อมาสูงขึ้น ก็จะหันมาส่ง ข้าวโพดให้กับลูกค้ารายอื่น ๆ ที่สามารถให้ราคาสูงกว่า เมื่อการปิดพริ้วสัญญานี้มีบ่อยครั้ง เข้า ญี่ปุ่นก็ เริ่มผลักดันให้ฝ่ายไทยหามาตรการที่จะให้ความมั่นใจแก่ทางญี่ปุ่น และนี่คือต้นกำเนิดของ สัญญาค้าข้าวโพดที่ไทย เชินต์กับญี่ปุ่นมาทุกปีตั้งแต่ พ.ศ.2505 และขยายวงมาเชินต์สัญญากับไต้หวัน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2513 ดังรายละเอียดต่อไปนี้คือ

¹ กรมศุลกากร

3.1. การค้าข้าวโพดในระยะแรกเริ่ม

ในระยะแรกที่ประเทศไทยเริ่มส่งออกข้าวโพดนั้นปริมาณข้าวโพดส่งออกยังมีไม่มากนัก คือ เริ่มตั้งแต่ประมาณหนึ่งหมื่นตันเศษ ในปี พ.ศ.2490 จนกระทั่งถึงประมาณแสนตันเศษ เมื่อพ.ศ.2501 และข้าวโพดส่วนใหญ่ส่งไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่น¹ โดยในช่วงนี้ผู้ซื้อขายสามารถทำสัญญาซื้อขายกันเองได้โดยตรง โดยไม่ต้องขออนุญาตจากทางรัฐบาล ต่อมาเมื่อการค้าขยายตัวมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ในการซื้อขายก็ขยายตัวตามมา จนกระทั่งต้องมีการทำสัญญาซื้อขายกันขึ้นระหว่างบรรดาผู้นำเข้าข้าวโพดจากประเทศญี่ปุ่น (Japan Feedstuff and Cerels Import Export Association; JFCIEA) กับสมาคมผู้ส่งออกพืชพันธุ์ไทย (Thai Produce Exports Association) ข้อตกลงระหว่างไทยกับญี่ปุ่น (The Japan-Thailand Agreement; JTA) ฉบับแรกซึ่งใช้ระหว่าง พ.ศ.2502/03-2504/05 นั้น มีการระบุถึงปริมาณที่จะส่งมอบในแต่ละเดือนตลาดจนกำหนดความชื้นและกำหนดมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพอื่น ๆ ไว้โดยกำหนดให้ผู้ซื้อและผู้ขาย เป็นผู้ตกลงราคาส่งออกกันเอง² อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมีข้อตกลง JTA แต่ปัญหายุ่งยากต่าง ๆ ก็ยังคงมีอยู่ เช่น ปัญหาการบิดพริ้วสัญญาและปัญหาการกำหนดคุณภาพ เป็นต้น สาเหตุของการบิดพริ้วสัญญาคือ ผู้ส่งออกได้ทำสัญญาขายข้าวโพดให้แก่ประเทศญี่ปุ่น เกินกว่าปริมาณข้าวโพดที่จะมีส่งให้ได้ ทั้งนี้เนื่องจากผลผลิตข้าวโพดตกต่ำในบางปี หรือปริมาณข้าวโพดเข้าสู่ตลาดกรุงเทพฯช้ากว่าที่คาดหมายไว้ ซึ่งการผิดสัญญาโดยการไม่ส่งมอบข้าวโพดให้ญี่ปุ่นตามปริมาณที่ตกลงกันไว้ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ส่งเข้าญี่ปุ่น ซึ่งได้ทำสัญญาขายข้าวโพดให้แก่โรงงานอาหารสัตว์ภายในประเทศของตนไว้แล้วอีกต่อหนึ่ง

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ปัญหาเรื่องคุณภาพของข้าวโพด กล่าวคือคุณภาพของข้าวโพดไทยมักไม่ตรงตามสัญญาที่ระบุไว้ แม้ว่ากระทรวงเศรษฐกิจจะได้กำหนดให้ข้าวโพดเป็นสินค้ามาตรฐานที่ต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพก่อนส่งออก ตามพระราชบัญญัติสินค้าขาออกในปี พ.ศ.2503 แล้วก็ตาม ดังนั้นในปี 2505 รัฐบาลโดยกรมการค้าต่างประเทศจึงได้เข้ามาทำ

¹ สมพร เทพลีธา, "ผลการเจรจาทำข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับญี่ปุ่น", ข่าวเศรษฐกิจการเกษตร พ.ศ.2511 หน้า 43

² วิชัย ตั้งตรงจิตต์, "การตลาดข้าวโพดสำหรับฤดูการจำหน่ายปี 2506/2507", (อนุสรณ์นักศึกษาวิชาการพัฒนาการเศรษฐกิจ รุ่นที่ 3, 2506), หน้า 64

การควบคุมการค้าข้าวโพดมากขึ้นโดย เป็นผู้แทน เจรจาทำความตกลงกับกลุ่มผู้นำ เข้าข้าวโพดของ ญีปุ่น (Thailand Maize Importers Council; TMIC) ซึ่ง เปลี่ยนมาจาก JFCIEA สัญญานี้ เริ่มใช้ตั้งแต่ปี 2505/06 จนถึงปี 2506/07 สัญญานี้กำหนดให้การซื้อขายข้าวโพด ระหว่างไทยกับญี่ปุ่น จะต้องกระทำผ่านกรมการค้าต่างประเทศ และ TMIC โดยทั้งสองฝ่าย จะทำการตกลงกำหนดจำนวนและราคาข้าวโพดที่จะซื้อขายกันในแต่ละ เดือน พร้อมกันนี้ได้ตกลง ให้ฝ่ายญี่ปุ่น เป็นผู้แต่งตั้ง ผู้สำรวจคุณภาพข้าวโพดแต่เพียงฝ่ายเดียว เมื่อมีการกำหนดปริมาณส่งออกในแต่ละ เดือนแล้วก็ต้องมีการจัดสรรโควตาให้กับผู้ส่งออกข้าวโพดผ่านทางสภาหอการค้าไทย¹ การจัดสรรโควตานั้นแบ่ง เป็น 2 ประเภทคือ โควตาที่ให้แก่อำนาจที่ส่งออกไปยังประเทศญี่ปุ่น และโควตาที่ให้แก่อำนาจที่ส่งไปยังตลาดอื่น ๆ ซึ่งอำนาจส่งออกอาจได้รับ เพียงประเภทใดประเภท หนึ่งหรือทั้ง 2 ประเภทก็ได้ ปัญหาที่ตามมาคือ มีการร้องเรียนว่าการจัดสรรโควตาส่งออกไม่เป็น ธรรมและยัง เปิดโอกาสให้มีการซื้อขายโควตากับกันอีกด้วย ดังนั้นในปี 2507/08 รัฐบาลจึง เปิด โอกาสให้มีการค้าข้าวโพดโดย เสรีอีกครั้งหนึ่ง แต่ก็เกิดปัญหาขึ้นอีก เพราะปรากฏว่า ผู้ส่งออก แข่งขันกันขายโดยตัดราคากันเอง อีกทั้งปริมาณข้าวโพดที่อำนาจทำสัญญาขายล่วงหน้าไว้ทั้งสิ้นมี มากกว่าผลผลิตที่มีอยู่ในสต็อก ทำให้ผู้ส่งออกประสบภาวะการขาดทุนและบางรายต้องละทิ้งสัญญา กรมการค้าต่างประเทศ จึงได้กำหนดให้มีการทำสัญญาข้อตกลงซื้อขายข้าวโพดกับญี่ปุ่นอีกครั้งหนึ่ง ในปี 2508/09 และสัญญานี้ก็ได้กระทำติดต่อกัน เรื่อยมาจนกระทั่งปี 2511/12

3.2. ลักษณะข้อตกลงทางการค้าข้าวโพดในช่วงปี 2512/13-2515/16

สาระสำคัญของข้อตกลงในช่วงปี 2512/13-2515/16 ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้าย สัญญาในช่วงปีก่อน โดยมีการกำหนดปริมาณและราคาส่งมอบ และปริมาณที่จะส่งจริงจะต้อง ประกาศล่วงหน้าก่อนวันส่งมอบ 60 วัน ซึ่งนับตั้งแต่ปีการค้า 2512/13 นี้ เป็นต้นไป ฝ่ายไทย เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดหาผู้ขายให้แก่ผู้ซื้อญี่ปุ่น เนื่องจากในปีก่อน ๆ ฝ่ายญี่ปุ่นมีสิทธิเลือกผู้ขาย เองจึงมักก่อให้เกิดปัญหาว่า บ่อยครั้งที่ฝ่ายญี่ปุ่นมักจะ เลือกอำนาจส่งออกข้าวโพดที่เป็นบริษัทญี่ปุ่นใน ไทย เสีย เป็นส่วนมาก² และ เพื่อให้การส่งออกข้าวโพดไทยไปยังประเทศญี่ปุ่นของผู้ส่งออกข้าวโพด

¹ นิภา สุวรรณสิทธิ์, "สถานการณ์ข้าวโพดปี 2505", รายงาน เศรษฐกิจราย เดือน, 2505

² กระทรวง เศรษฐกร, กรมการค้าต่างประเทศ, การผลิตและการค้าข้าวโพด. (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มนตรี, 2513), หน้า 23-24

แต่ละรายมีจำนวนไม่ เกินกว่าจำนวนที่ทำความตกลงไว้กับญี่ปุ่น จึงต้องมีการจัดสรรโควตาข้าวโพด แก่ผู้ส่งออก ไปญี่ปุ่น ให้ได้จำนวนพอดีกับจำนวนที่ทำความตกลงกับฝ่ายญี่ปุ่นไว้ในแต่ละ เดือน และ เนื่องจากการจัดสรรโควตาให้กับผู้ส่งออก ในช่วงที่ผ่านมามักจะจัดสรรให้กับพ่อค้าตามความจำนง ที่พ่อค้าแต่ละรายแจ้งมา ซึ่งบางครั้ง เมื่อได้โควตาไปแล้วพ่อค้าบางรายก็ไม่สามารถส่งข้าวโพด ออกได้หมดตามโควตาที่จนได้รับการจัดสรรไป ดังนั้น เพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ส่งออกทุกราย กระทรวง เศรษฐกิจการจึงได้กำหนดหลัก เกณฑ์ การจัดสรรโดยพิจารณาจากความสามารถในการ ส่งออกจริง และความสุจริตในการค้าเป็นหลัก ในการจัดสรรโควตา สำหรับราคาส่งมอบนั้น จะต้องกำหนดไว้ก่อนวันส่งมอบ 30 วัน โดยอาศัยค่าเฉลี่ยของราคาข้าวโพดสี เหลืองสหรัฐชั้น 2 ในตลาดซื้อขายล่วงหน้า ในชิคาโก 3 ราคา ในช่วง 30 วัน รวมทั้งวันหยุดก่อนกำหนดราคา ส่งมอบการเลือกราคาทั้ง 3 ดังกล่าวนั้นได้กำหนดราคาตายตัวไว้หนึ่งราคา โดยเลือกเอาราคา กลางเดือน (The middle of the price selection period) ส่วนที่เหลืออีก 2 ราคา นั้น JFTA ของญี่ปุ่น เป็นผู้เลือกโดยในปี 2512-13 ราคาที่ 2 และราคาที่ 3 จะอยู่ห่างกันอย่าง น้อย 4 วัน ทำงานตั้งแต่ปี 2512/13 เป็นต้น ไปได้มีการกำหนด Alternative price ไว้ ในสัญญาทุกฉบับ เพื่อใช้เวลาที่เกิดเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งไม่สามารถใช้ราคาข้าวโพดในตลาด ล่วงหน้าชิคาโกได้ หรือในกรณีที่ญี่ปุ่นไม่ยอมใช้ราคาในตลาดอื่นมาคำนวณ เป็นต้น ในปีการค้า 2512/13 ไทยได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายกับญี่ปุ่นโดยกำหนดปริมาณส่งมอบไว้ 600,000 แส น เมตริกตัน แต่ส่งออกจริงเท่ากับ 577,953 เมตริกตันด้วยราคาเฉลี่ย เมตริกตันละ 49.47 เหรียญสหรัฐ (ดูตารางที่ 3.1) ราคาขายส่งข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯ ราคา เมตริกตันละ 1,125 บาท ส่วนราคาข้าวโพดในตลาดท้องถิ่น และราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับคก เมตริกตัน ละ 914 และ 772 บาท ตามลำดับ (ดูตารางที่ 3.3) ส่วนในปี 2512/13 นั้น ปริมาณส่งมอบ ที่ตกลงไว้ในสัญญาเป็นจำนวน 720,000 ส่วนปริมาณส่งมอบจริงสูงขึ้นกว่าปีก่อนถึงร้อยละ 26 (ดูตารางที่ 3.1) ส่วนระดับราคาทั้งราคาส่งออกและราคาภายในประเทศในปี 2513/14 นี้มีแนวโน้มสูงขึ้นกว่าปีก่อน (ดูตารางที่ 3.1)

ในช่วงปี 2514/15-2515/16 นั้น สารสำคัญของสัญญาส่วนใหญ่ยังไม่มีการ เปลี่ยนแปลงจากเดิมมากนัก เพียงแต่ได้มีการกำหนดค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น คือ ค่ารมยา ในอัตรา ตันละ 0.10 เหรียญสหรัฐ รวมทั้งได้มีการเปลี่ยนแปลงการกำหนดราคาส่งมอบ โดยเลือกราคา 3 ราคา ซึ่งแต่ละราคาจะต้องห่างกันไม่น้อยกว่า 3 วัน ทำงาน และตั้งแต่ปี 2514/15-2516/ 17 ราคาส่งมอบที่ทำ เรือกรุงเทพฯได้ เปลี่ยนแปลงจากราคาบรรจุกระสอบ เป็นราคาไม่บรรจุ

ตารางที่ 3.1

ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกใบสุ่มในตามสัญญาและที่ส่งออกจริง, ราคาเริ่มมอบใบสุ่มตามสัญญา, ราคาข้าวโพดชั้น 2 ในตลาด

ล่วงหน้าวิชาโก พ.ศ.2508/09-2525/26

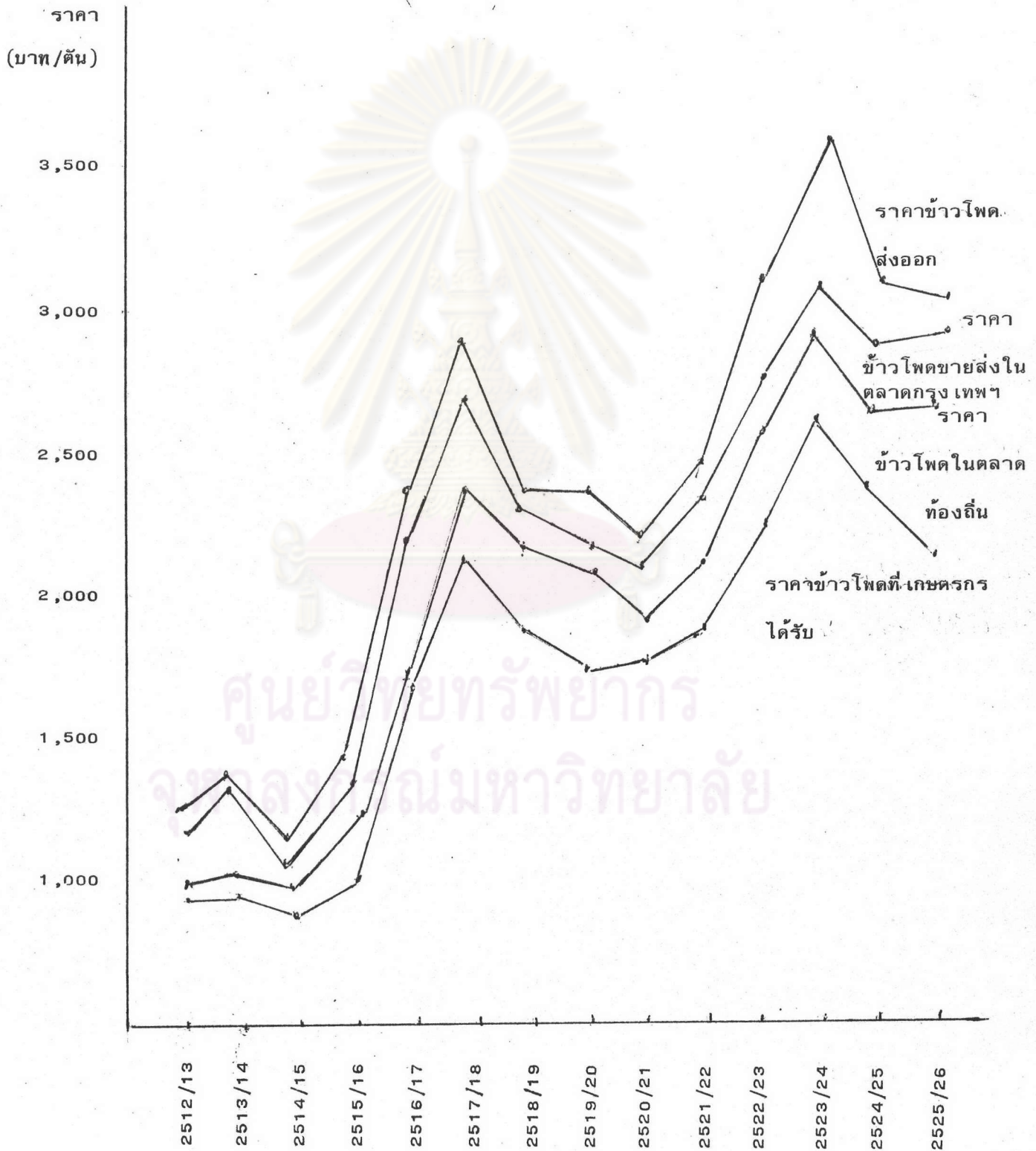
ปี	1 ปริมาณตามสัญญา เมตรตัน	2 ปริมาณส่งมอบจริง เมตรตัน	3 ปริมาณส่งมอบจริง เพิ่ม/ลดจากปีก่อน (ร้อยละ)	4 ราคาส่งออกจริง เหรียญสหรัฐ/ตัน	5 ราคาส่งออกตาม สัญญาเริ่ม/ลด จากปีก่อน (ร้อยละ)	6 ราคาข้าวโพดชั้น 2 ในตลาดวิชาโก เหรียญสหรัฐ/ตัน	7 ราคาส่งออก ใบตลาดอื่น ๆ ยกเว้นผู้เป็น และโคทวัน
2508/09	800,000	565,859	-	52.61	-	-	-
2509/10	800,000	788,461	39	62.15	10	53.33	64.80
2510/11	720,000	655,670	-16	55.39	-7	45.31	57.30
2511/12	780,000	456,303	-30	48.46	-7	46.50	51.0
2512/13	600,000	577,953	26	56.74	8	49.47	59.26
2513/14	720,000	589,66	-4	68.91	12	58.22	70.81
2514/15	1,000,000	915,000	53	52.89	-16	47.94	57.94
2515/16	1,000,000	370,051	-59	73.89	21	70.28	82.56
2516/17	1,000,000	876,540	136	132.88	59	122.27	118.96
2517/18	1,200,000	654,448	-25	145.72	13	124.13	144.02
2518/19	900,000-1,100,000	952,434	45	119.47	-26	110.90	121.2
2519/20	800,000-900,000	651,887	-31	107.76	-12	97.05	212.33
2520/21	600,000-750,000	322,201	-50	88.16	-20	90.80	102.80
2521/22	720,000-920,000	728,620	126	101.48	13	98.45	109.5
2522/23	400,000-600,000	311,083	57	135.63	34	111.60	135.77
2523/24	400,000(ถ.ล.23- ม.ค.24)	ไม่มีการซื้อขาย	-	-	-	140.01	165
2524/25	600,000	200,000	-	130	-	106.50	136
2525/26	-	-	-	-	-	109.40	-

ที่มา: สมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย

4-คำนวณจากตารางที่ 3.4

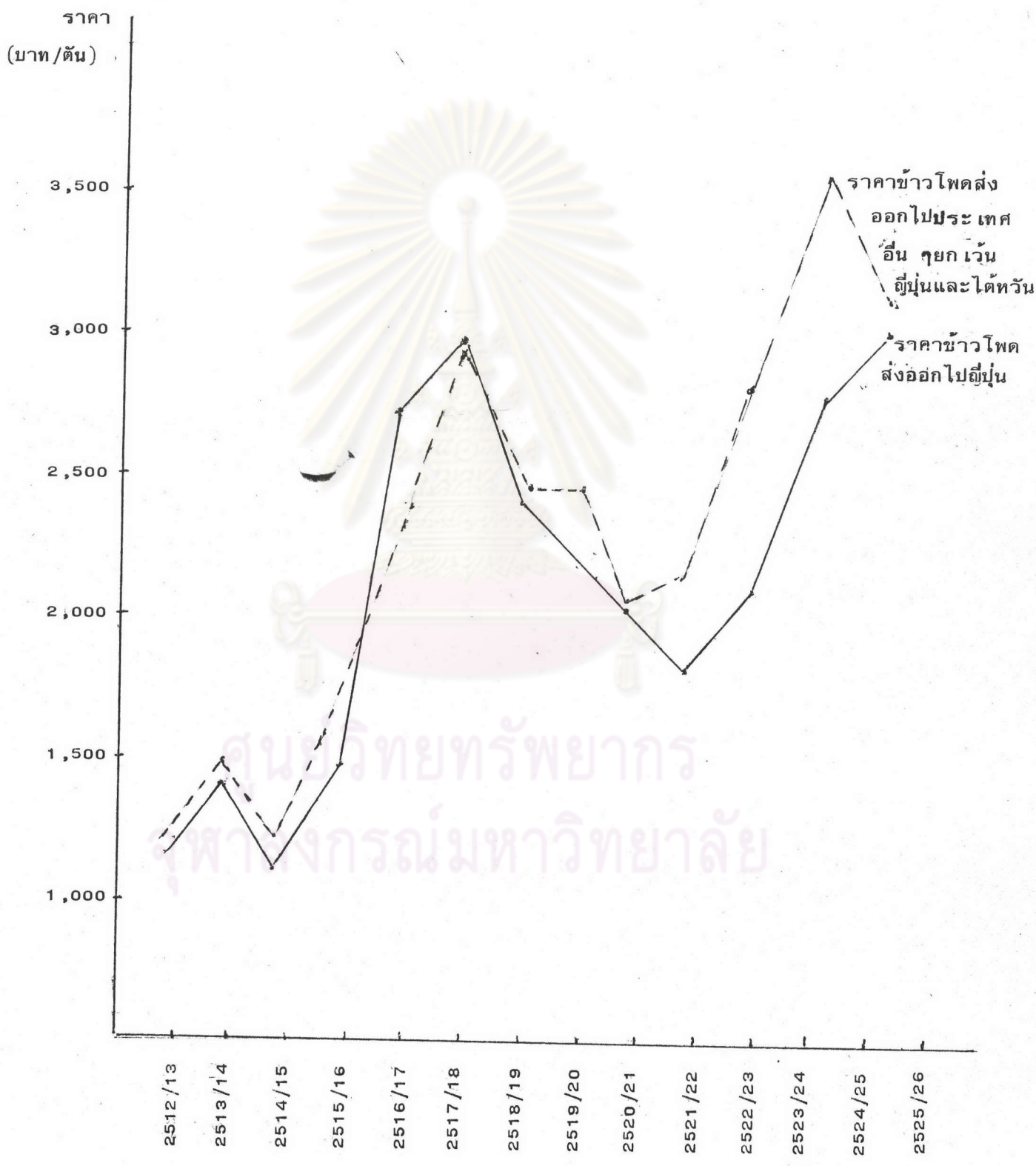
รูปที่ 3.1

แสดงราคาข้าวโพดส่งออก ราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ
ราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดท้องถิ่นและราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับ

รูปที่ 3.2

แสดงราคาข้าวโพดส่งออกไปญี่ปุ่น เปรียบเทียบกับราคาข้าวโพดส่งออกไปประเทศอื่น ๆ ยกเว้นญี่ปุ่นและไต้หวัน

ตารางที่ 3.2 การผลิตและการใช้ข้าวโพดของไทย ในพ.ศ. 2512/13-2525/26

ปีการผลิต	พื้นที่เพาะปลูก		ผลผลิตต่อไร่		ผลผลิตรวม		การใช้ในประเทศ		การใช้ในประเทศคิดเป็นร้อยละของผลผลิตรวม
	พื้นที่ไร่	เพิ่ม/ลดจากปีก่อนร้อยละ	ก.ก.	เพิ่ม/ลดจากปีก่อนร้อยละ	พันตัน	เพิ่ม/ลดจากปีก่อนร้อยละ	พันตัน	เพิ่ม/ลดจากปีก่อนร้อยละ	
2512/13	4,503	-	381	-	1,714.0	-	74.0	-	4.32
2513/14	5,180	+15.30	374	- 1.84	1,938.0	+13.07	83.0	+12.16	4.28
2514/15	6,368	+22.93	361	- 3.48	2,300.0	+18.68	97.0	+16.87	4.22
2515/16	6,231	- 2.15	211	-41.55	1,315.0	-42.83	39.8	-58.97	3.03
2516/17	7,172	+15.10	326	+54.50	2,339.0	+77.94	142.7	+258.54	6.10
2517/18	7,749	+ 8.04	323	- 0.92	2,500.0	+ 6.84	588.6	+312.47	23.5
2518/19	8,199	+ 5.81	349	+ 8.05	2,863.1	+14.52	335.0	-43.08	11.7
2519/20	8,029	- 2.07	333	- 4.58	2,675.2	- 6.56	569.9	+70.12	21.3
2520/21	7,533	- 6.18	223	-33.03	1,676.5	-37.33	321.7	-43.55	19.19
2521/22	8,970	+19.08	338	+51.57	3,030.0	+80.73	916.9	+185.02	30.26
2522/23	9,337	+ 4.09	353	+ 4.44	3,300.0	+ 8.91	1,166.0	+ 27.17	35.33
2523/24	9,790	+ 4.85	322	- 8.78	3,150.0	- 4.55	1,000.0	- 14.24	31.75
2524/25	10,603	+ 3.30	349	+ 8.38	3,700.0	+17.46	1,200.0	+ 20.00	32.43
2525/26	11,443	+ 7.92	280	-19.77	3,200.0	-13.51	1,055.70	- 12.08	32.99

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระสอบ ในปี 2514/15 นี้ แม้ว่าไทยจะสามารถส่งข้าวโพดไปยังตลาดญี่ปุ่นได้มากกว่าปีที่แล้ว ถึงร้อยละ 58 ของปริมาณส่งมอบของในปีที่แล้ว แต่ราคาข้าวโพดทั้งในระดับส่งออกและราคาภายในประเทศก็มีแนวโน้มลดลง (ดูตารางที่ 3.3 และภาพที่ 3.1) ทั้งนี้เนื่องมาจากในปีนี้นอกจากประเทศไทยจะผลิตข้าวโพดได้มากคือ ผลิตได้ถึง 2.3 ล้านตัน เทียบกับ 1.9 ล้านตัน ในปีที่แล้ว (ดูตารางที่ 3.2) สหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นผู้ผลิตข้าวโพดรายใหญ่ของโลกยังผลิตได้สูงสุดเป็นประวัติการณ์เช่นกัน คือผลิตได้ถึง 140 ล้านเมตริกตัน เทียบกับ 104 ล้านเมตริกตัน ในปี 2513¹ จึงมีผลทำให้ราคาข้าวโพดมีแนวโน้มลดลงดังกล่าว ส่วนในปี 2515/16 นี้ เป็นปีที่ผลผลิตข้าวโพดได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงจากภาวะฝนแล้งอันยาวนาน มีผลทำให้ผลผลิตข้าวโพดลดลงจากปีที่แล้วถึงร้อยละ 42.83 (ดูตาราง 3.2) ราคาข้าวโพดภายในประเทศจึงเริ่มพุ่งสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้ไทยไม่สามารถรวบรวมข้าวโพดส่งออกได้ครบตามสัญญา กล่าวคือในปีที่ไทยสามารถส่งออกข้าวโพดให้กับญี่ปุ่นได้เพียง 371,797 เมตริกตัน เทียบกับ 915,000 เมตริกตัน ในปีก่อนลดเหลือถึง 544,949 เมตริกตันหรือร้อยละ 13.6 ของปริมาณส่งออกจริงในปีที่แล้ว

3.3. การเปลี่ยนแปลงในนโยบายการค้าในช่วงปี 2516/17 ถึงปี 2520/21

สาระสำคัญในข้อตกลงในช่วงนี้ยังคงเป็นไปตามข้อตกลงฉบับก่อน ๆ แต่ก็ได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลง เกี่ยวกับสิทธิการบอก เลิกสัญญาและการคำนวณราคาข้าวโพดไทยดังนี้คือ สิทธิการบอก เลิกสัญญา ยังคง เป็นสิทธิของฝ่ายไทยที่จะบอก เลิกสัญญา เมื่อใดก็ได้โดยถ้า เดือนใด ทางฝ่ายไทย เสนอปริมาณขายต่ำกว่าปริมาณขั้นต่ำที่กำหนดไว้ในแต่ละ เดือนสัญญาก็จะจับไปในเดือนนั้น การคำนวณราคาข้าวโพดไทยถึงแม้ว่ายังคงใช้ราคาข้าวโพดเหลืองอเมริกันชั้น 2 ในตลาดซื้อขายล่วงหน้าชิคาโก เป็นหลักในการคำนวณราคาเหมือนเดิม แต่ในปีนี้จะใช้ราคาเฉลี่ยของทั้ง เดือนโดยตัดราคาสูงสุดออก 3 ราคา และต่ำสุดออก 3 ราคา แทนที่จะให้ญี่ปุ่น เป็นฝ่ายเลือกราคาที่จะใช้ในการคำนวณเหมือนปีที่แล้ว ๆ มา

¹ภาวะการค้าของประเทศไทย สภาหอการค้าแห่งประเทศไทย ปี 2515, หน้า

โดยที่การผลิตข้าวโพดของไทยในฤดูกาลผลิต 2515/16 ได้รับความเสียหายจากภาวะฝนแล้ง ประกอบกับความต้องการข้าวโพดส่งออกในช่วงนั้นอยู่ในระดับสูง อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการขาดแคลน เมล็ดพืชทั่วโลกการค้าข้าวโพดในช่วงนั้น จึงตกอยู่ภายในค้ำอทธิพลของการเก็งกำไรมาตั้งแต่ปลายปี 2515/16 และเริ่มขยายอิทธิพลต่อเนื่องกันมาจนถึงปี 2516/17 ทำให้ราคาส่งออก และราคาภายในประเทศในช่วงนั้นอยู่ในระดับสูงกล่าวคือ ราคาส่งออกไปญี่ปุ่น ราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ราคาข้าวโพดในตลาดท้องถิ่น และราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับ เท่ากับ 2,658 บาท 2,182 บาท 1,744 บาท และ 1,665 บาท ต่อเมตริกตันตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าอยู่ในระดับที่สูงกว่าปีที่แล้วมาก (ดูตารางที่ 3.3) โดยในปีนี้ไทยสามารถส่งข้าวโพดตามสัญญาข้อตกลงได้ประมาณ 876,540 เมตริกตัน ในราคาเฉลี่ยตันละ 132.88 เหรียญสหรัฐ ซึ่งจะเห็นได้ว่าราคาส่งมอบตามสัญญาในปีนี้ เพิ่มขึ้นจากปีก่อนถึงร้อยละ 59 ของราคาส่งมอบในปีที่แล้ว (ดูตารางที่ 3.1)

ในปี 2517/18 นี้ ไทยยังคงมีการทำสัญญาการค้าข้าวโพดกับญี่ปุ่นโดยตั้งเป้าหมายว่าจะส่งมอบข้าวโพดให้กับญี่ปุ่นในปีนี้เป็นจำนวน 1.2 ล้าน เมตริกตัน ด้วยราคาเฉลี่ยเมตริกตันละ 145.70 เหรียญสหรัฐ แต่เนื่องจากในปีนี้เกิดปัญหาในเรื่องการเก็งกำไรของพ่อค้าท้องถิ่น ประกอบกับการขึ้นราคาน้ำมันของ OPEC อย่างรุนแรงในปี 2516 จึงทำให้ระดับราคาข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯ พุ่งตัวสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ มีราคาสูงถึง เมตริกตันละ 2,653 บาท เทียบกับ 2,182 บาทต่อเมตริกตัน เมื่อปีที่แล้ว และนับว่าในปีนี้นี้ไทยจะสามารถผลิตข้าวโพดได้ถึง 2.5 ล้าน เมตริกตัน แต่ผลของการเก็งกำไรและผลจากการขึ้นราคาน้ำมันของ OPEC ดังกล่าว เป็นเหตุให้การส่งมอบข้าวโพดให้กับญี่ปุ่นมีจำนวนเพียง 654,448 เมตริกตัน ซึ่งเท่ากับร้อยละ 54.33 ของปริมาณส่งมอบที่ตั้งเป้าหมายไว้ อย่างไรก็ตามก็ถือได้ว่าการค้าข้าวโพดในปีนี้เป็นปีที่ผู้ส่งออกและผู้ค้าข้าวโพดภายในประเทศได้รับผลกำไรกันมาก

การทำข้อตกลงค้าข้าวโพดระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ปี 2518/19 ได้มีการตกลงซื้อขายกันในปริมาณ 900,000-1,100,000 เมตริกตัน การค้าข้าวโพดระหว่าง ไทยกับญี่ปุ่นในปีนี้เป็นไปด้วยความราบรื่นดี เนื่องจากราคาข้าวโพดที่ส่งมอบให้แก่ญี่ปุ่นอยู่ในระดับสูงคือ เฉลี่ยเมตริกตันละ 119.47 เหรียญสหรัฐ ในขณะที่ราคาข้าวโพดภายในประเทศเริ่มอ่อนตัวลง (ดูตารางที่ 3.3 และภาพที่ 3.1) จึงทำให้ในปีนี้ประเทศไทยขายข้าวโพดให้แก่ญี่ปุ่นได้ทั้งสิ้น 952,434 เมตริกตัน ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงมากกว่าร้อยละ 45 ของปริมาณส่งมอบจริงในปีที่แล้ว

ตารางที่ 3.3

แสดงราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับ ราคาข้าวโพดในตลาดท้องถิ่น ราคาข้าวโพด
ในตลาดกรุงเทพฯ ราคาข้าวโพดส่งออก ราคาส่งออกข้าวโพดไปญี่ปุ่น ราคา
ข้าวโพดส่งออกไปประเทศอื่น ยกเว้นญี่ปุ่นและไต้หวัน ราคาข้าวโพดในตลาด
ล่วงหน้าชิคาโก

หน่วย: บาท/เมตริกตัน

ปี	(1) ราคาข้าวโพด ที่เกษตรกรได้ รับ	(2) ราคาข้าวโพด ในตลาดท้องถิ่น	(3) ราคาข้าวโพด ขายส่งใน ตลาดกรุงเทพฯ	(4) ราคาส่งออก ข้าวโพดไป ทุกประเทศ	(5) ราคาข้าวโพด ส่งออกไป ประเทศญี่ปุ่น	(6) ราคาข้าวโพดส่ง ส่งออกไปประเทศ อื่นยกเว้นญี่ปุ่น และไต้หวัน	(7) ราคาข้าวโพด ในตลาดล่วงหน้า ชิคาโก
2512/13	772	914	1,125	1,194	1,180	1,233	1,029
2513/14	778	991	1,308	1,342	1,433	1,473	1,211
2514/15	734	943	1,018	1,117	1,100	1,205	1,205
2515/16	978	1,238	1,373	1,433	1,478	1,651	1,406
2516/17	1,665	1,744	2,182	2,357	2,658	2,379	2,445
2517/18	2,065	2,389	2,653	2,841	2,914	2,880	2,483
2518/19	1,862	2,126	2,259	2,363	2,389	2,424	2,218
2519/20	1,712	2,049	2,178	2,374	2,155	2,427	1,941
2520/21	1,718	1,878	2,092	2,203	1,793	2,091	1,847
2521/22	1,794	2,065	2,341	2,425	2,072	2,236	2,010
2522/23	2,193	2,503	2,732	3,099	2,778	2,781	2,286
2523/24	2,544	2,835	3,123	3,535	ไม่มีการซื้อขาย	3,600	3,055
2524/25	2,324	2,577	2,850	3,061	2,990	3,128	2,456
2525/26	2,121	2,578	2,878	3,014	-	-	2,516

- ที่มา: (1) คำนวณมาจากตารางภาคผนวกที่ 5
 (2) คำนวณมาจากตารางภาคผนวกที่ 6
 (3) คำนวณมาจากตารางภาคผนวกที่ 7
 (4) คำนวณมาจากตารางภาคผนวกที่ 8
 (5), (6), (7) คำนวณมาจากตารางที่ 3.1

สำหรับการค้าข้าวโพดในปี 2519/20 นั้น เนื่องจากในปีนี้ราคาข้าวโพดส่งมอบญี่ปุ่นมีแนวโน้มลดลงจากปีก่อน คือ เฉลี่ยเมตริกตันละ 107.76 เหรียญสหรัฐ (2,155 บาท) ซึ่งต่ำกว่าระดับราคาขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ซึ่งขณะนั้นราคาเมตริกตันละ 2,178 บาท จึงทำให้ผู้ส่งออกขาดทุนและได้ร้องเรียนให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยไปขอ เจริญจาก เลิกการส่งมอบข้าวโพดแก่ญี่ปุ่นในเดือนกุมภาพันธ์ และมีนาคม เป็นจำนวนทั้งสิ้น 180,000 เมตริกตัน ดังนั้นปริมาณส่งมอบให้กับญี่ปุ่นในปี 2519/20 นี้ จึงมีจำนวน 651,887 เมตริกตัน ซึ่งเป็นปริมาณที่ลดลงร้อยละ 31 ของปริมาณที่ส่งมอบให้ญี่ปุ่นจริงในปีที่แล้ว อย่างไรก็ตามในช่วงปีสุดท้ายของช่วงนี้คือ ปี 2520/2521 เป็นปีที่ประเทศไทยประสบกับภาวะฝนแล้ง โดยผลผลิตข้าวโพดลดลงจากปีที่แล้วถึงร้อยละ 37 (ดูตารางที่ 3.2) กล่าวคือ ผลิตได้เพียง 1.67 ล้านเมตริกตัน เทียบกับ 2.67 ล้านเมตริกตัน ในปีที่แล้ว จึงทำให้ไทยส่งข้าวโพดให้แก่ญี่ปุ่นได้เพียง 322,201 เมตริกตัน ด้วยราคาเฉลี่ยเมตริกตันละ 88.16 เหรียญสหรัฐ ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณส่งมอบในปีนี้ลดลงถึงร้อยละ 50 ของปริมาณส่งมอบจริงในปีที่แล้ว (ดูตารางที่ 3.1)

3.4. ลักษณะของสัญญาข้อตกลงของนโยบายการค้าข้าวโพดในปี พ.ศ.2521/22-2524/25

ลักษณะของนโยบายการค้าข้าวโพดระหว่างไทยและญี่ปุ่นในช่วงนี้ สำคัญของข้อตกลงก็คล้ายคลึงกับช่วงก่อน แต่ในช่วงนี้ฝ่ายไทยได้พยายามต่อรองกับญี่ปุ่นให้แก้ไขสัญญาให้เป็นธรรมแก่ฝ่ายไทยมากขึ้น โดยได้มีการแก้ไขเกี่ยวกับการหักจำนวนขาดน้ำหนัก (shortage) ลดลงจาก 1.0826 % ในช่วงก่อนเหลือ 0.7469 % ในช่วงนี้ ส่วนค่าธรรมเนียม (Funigation Fee) ซึ่งทางญี่ปุ่นเป็นผู้จ่ายให้ทุกปีฝ่ายญี่ปุ่นยอมเพิ่มขึ้นจาก 15 เซนต์ต่อตัน เป็น 20 เซนต์ต่อตัน นอกจากนี้ญี่ปุ่นยังคงจะใช้บริการเรือไทย และใช้บริการตรวจสอบมาตรฐานข้าวโพดโดยบริษัทตรวจสอบมาตรฐานสินค้าของคนไทยอย่างน้อยร้อยละ 33.5 ของข้าวโพดที่ส่งออกภายใต้สัญญาในช่วงนี้เทียบกับร้อยละ 30 ในสัญญาเมื่อช่วงปีก่อนหน้านี้ นอกจากนี้ ยังได้มีการเปลี่ยนแปลงการกำหนดราคาซื้อขายก่อนการส่งมอบล่วงหน้า 60 วัน โดยอาศัยปัจจัยต่าง ๆ 5 ประการ ในการกำหนดราคาส่งมอบแทนการกำหนดราคาโดยใช้ราคา 3 ราคา ของข้าวโพดสีเหลืองในตลาดล่วงหน้าชิคาโกที่ใช้ในช่วงก่อน ปัจจัยเหล่านี้ได้แก่ ราคาข้าวโพดเหลืองอเมริกัน 2 ในตลาดชิคาโก ราคาข้าวโพดที่ญี่ปุ่นซื้อจากสหรัฐฯ ราคาข้าวโพดที่ญี่ปุ่นซื้อจากประเทศอื่น ๆ ราคาข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯ และราคาข้าวโพดไทยขายให้กับตลาดทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าการกำหนดราคาส่งมอบโดยใช้ปัจจัย 5 ประการนี้จะมีความเหมาะสมกว่าวิธีการกำหนดราคาโดยอิงราคาในตลาดชิคาโกเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในปี 2521/22 นี้ฝ่ายไทยตกลงจะขายข้าวโพด

ให้ญี่ปุ่น เป็นปริมาณ 720,000-920,000 เมตริกตัน โดยราคาเฉลี่ยเมตริกตันละ 101.48 เหรียญสหรัฐ และปรากฏว่าข้าวโพดที่ไทยส่งมอบให้ญี่ปุ่นทั้งสิ้น 728,620 เมตริกตัน ในช่วงปี 2521/22 ถึง 2523/24 นี้ จะเห็นว่าระดับราคาข้าวโพดมีแนวโน้มสูงขึ้น และราคาข้าวโพด ได้พุ่งสูงขึ้นอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในปี 2523/24 (ดูตารางที่ 3.1) สาเหตุที่ระดับราคา ข้าวโพดของไทยในปี 2523/24 สูงขึ้นอย่างมาก ในปีนี้ก็เนื่องมาจากการเกิดอุทกภัยขึ้นในแหล่ง ผลิตแถบภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในขณะที่ความถี่และความต้องการข้าวโพดภายใน ประเทศก็มีอยู่ในระดับสูง จึงทำให้พ่อค้าต้องแข่งขันกันซื้อข้าวโพด เพื่อส่งมอบแก่ตลาดต่างประเทศ อย่างมากในปีนี้ ระดับราคาข้าวโพดจึงสูงขึ้นอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน และเนื่องจากในปีนี้การ กำหนดราคาซื้อขายกับญี่ปุ่นทุกงวดไม่อาจตกลงราคากันได้ ดังนั้นจึงไม่มีการซื้อขายข้าวโพดกับ ตลาดญี่ปุ่นตามสัญญาข้อตกลงตลอดปี 2523/24 นี้ ส่วนในปี 2524/25 นี้ สภาพดินฟ้าอากาศ เอื้ออำนวยต่อการเพาะปลูกข้าวโพดทำให้ผลผลิตเพิ่มขึ้น เป็น 3.7 ล้านตัน เทียบกับ 3.15 ล้าน ตัน เมื่อฤดูการผลิตก่อนหน้านั้น โดยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 17.46 ซึ่งเมื่อรวมสต็อกข้าวโพด คงเหลือในประเทศจะทำให้มีข้าวโพดส่งออกจำหน่ายถึง 3 ล้านตัน จึงมีผลทำให้ราคาขายส่ง ในตลาดกรุงเทพลดลงเหลือ เมตริกตันละ 2,577 บาท เทียบกับ 2,835 บาท/เมตริกตัน ใน ปีที่แล้ว ประกอบกับพ่อค้าไม่มีความมั่นใจในนโยบายของรัฐบาลจึงทำให้ไม่กล้าทำสัญญาซื้อขาย ที่จะเป็นจำนวนมาก ข้าวโพดจึงเหลือตกค้างอยู่ในประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อแก้ไข ภัยหาราคาข้าวโพดตกต่ำ กระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524 ให้การค้าข้าวโพดส่งออก เป็นไปโดยเสรี เพื่อให้การค้าดำเนินไปอย่างคล่องตัวยิ่งขึ้น ส่วนใน เรื่องของการทำสัญญาขายข้าวโพดให้ญี่ปุ่นนั้น ได้ทำการตกลงจะส่งมอบให้ญี่ปุ่น เป็นจำนวน 600,000 เมตริกตัน ในราคาเมตริกตันละ 130 เหรียญสหรัฐ แต่ในปีนี้ทางฝ่ายญี่ปุ่นอ้างว่า ข้าวโพดไทยมีเชื้อราอะฟลาทอกซินมากจนอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้นในปีการค้า 2524/25 ไทยจึงขายข้าวโพดให้ญี่ปุ่นได้เพียง 200,000 เมตริกตัน เท่านั้น

3.5 ลักษณะของนโยบายการค้าแบบเสรี ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2524/25 จนถึงปัจจุบัน

ตั้งแต่รัฐบาลได้ประกาศให้การค้าข้าวโพดส่งออก เป็นระบบการค้าแบบเสรี เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524 แนวนโยบายการค้าในช่วงนี้จึงยึดถือการค้าแบบเสรี เป็นหลัก โดย ให้ผู้ส่งออกหาตลาดและตกลงราคาซื้อขายผู้ซื้อในต่างประเทศได้เองโดยเสรี แต่ผู้ส่งออกจะ ต้องมีคุณสมบัติตามที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด (ดูตาราง ภาคผนวกที่ 1) และจะต้องมีราย งานการซื้อพร้อมทั้งส่งหลักฐานการซื้อต่อกกรมการค้าต่างประเทศภายใน 7 วัน นับตั้งแต่ วันทำการตกลงซื้อขาย ส่วนด้านเงินค้ำประกันสำหรับการซื้อขายยังคงใช้อัตราตันละ 400 บาท

แต่มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเล็กน้อย คือ หากเกิดการผิดสัญญา สภาหอการค้าจะดำเนินการยึดเงินค้ำประกันชดเชยให้แก่ผู้เสียหายตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงทั้งหมดทันทีไม่ว่าจะเป็นเงินจำนวนเท่าใดก็ตาม แต่ไม่เกินวงเงินค้ำประกันทั้งหมด ซึ่งผิดจากเดิมที่จะชดใช้ในอัตราตันละ 400 บาท เท่านั้น

ในด้านของความเคลื่อนไหวของราคาในปี 2525/26 นี้ ปรากฏว่าแนวโน้มของราคาข้าวโพดทั้งราคาส่งออกและราคาภายในอยู่ในระดับสูงคือ ราคาส่งออก f.o.b. ราคาเมตริกตันละ 130 เหรียญสหรัฐ (3,014 บาท/เมตริกตัน) และราคาขายส่งข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯ มีราคาเมตริกตันละ 2,878 บาท ทั้งนี้เนื่องจากการประกาศใช้นโยบายการค้าแบบเสรีตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม เป็นผลให้ การค้าข้าวโพดซึ่งอยู่ในภาวะซบเซาตั้งแต่ต้นปี เริ่มเกิดความคล่องตัวขึ้นประกอบกับโรงงานอาหารสัตว์ได้ออกรับซื้อข้าวโพดสต็อกไว้ล่วงหน้าในราคาสูง ทั้งนี้เพราะในปีที่เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงติดต่อกัน เป็นเวลานานตั้งแต่เดือนเมษายนจนถึงกลางเดือนสิงหาคม เป็นผลให้มีข่าวว่าข้าวโพดจากฤดูการผลิตใหม่ (2525/26) อาจออกสู่ตลาดช้ากว่าปกติ ซึ่งจากสถานการณ์ทางการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ จะทำให้เห็นได้ว่าลักษณะของสัญญาที่ไทยทำกับญี่ปุ่นส่วนใหญ่ ก็จะอยู่ในรูปเดิม เพียงแต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของสัญญา เช่นการกำหนดราคา เรื่องอัตราความชื้นของข้าวโพด การหักค่าใช้จ่ายในการรวมรายการหักค่าตรวจสอบคุณภาพและน้ำหนัก เหล่านี้ เป็นต้น

3.6 ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อผู้ส่งออกในระบบโควตา

จะเห็นว่าไทยได้ดำเนินนโยบายการค้าแบบมีข้อตกลงกับประเทศคู่ค้าคือ ญี่ปุ่นและไต้หวันมาเป็นเวลาช้านาน และในการทำสัญญาขายล่วงหน้านี้ ผู้ส่งออกฝ่ายไทยจะได้รับจัดสรรโควตาในการส่งออกแต่การดำเนินนโยบายการค้าข้าวโพดในลักษณะนี้ได้ก่อให้เกิดปัญหามากมายหลายประการ จนรัฐบาลต้องประกาศยกเลิกนโยบายการค้าแบบกำหนดโควตาไป เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2524 ในตอนต่อไปนี้จะได้สรุปปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นแก่ผู้ส่งออกไทย เมื่อมีการดำเนินการค้าข้าวโพดแบบกำหนดโควตาผู้ส่งออก ปัญหาที่เกิดขึ้นมีดังนี้คือ

1) การกำหนดราคาส่งมอบโดยอาศัยราคาซื้อขายล่วงหน้าที่กำหนดขึ้นในตลาดชิคาโก สหรัฐอเมริกา เป็นระยะเวลา 1 เดือนก่อนเดือนที่จะกำหนดราคาส่งมอบ อาจจะทำให้เกิดภาวะราคาขึ้นหรือราคาลงก็ได้ ถ้าเกิดภาวะราคาลงในเดือนส่งมอบผู้ขายฝ่ายไทยก็จะได้เปรียบ แต่ส่วนใหญ่ที่ผ่านมามักจะเกิดภาวะราคาสูงขึ้นเสมอ ซึ่งทำให้ผู้ซื้อมักได้เปรียบ

โดยเฉพาะกับญี่ปุ่น เนื่องจากประเทศผู้ซื้อมักจะเลือก เอาราคาข้าวโพดสีเหลืองในตลาดชิคาโก ในช่วงเดือนมกราคม กันยายน มีนาคม ซึ่งเป็นระยะที่ผลผลิตข้าวโพด เมริกาออกมาจากราคา ในช่วงนั้นจึงต่ำ ในขณะที่ระยะเวลาดังกล่าวราคาข้าวโพดในประเทศไทย เริ่มสูงขึ้นแล้ว เนื่องจาก เป็นระยะปลายฤดู ดังนั้นการที่ญี่ปุ่น เลือก เอาราคาข้าวโพดที่ตลาดชิคาโก ในช่วงนั้นมา เป็น เกณฑ์ในการคำนวณราคาส่งมอบจึงทำให้ประเทศไทย เสียเปรียบ

2) ผลของนโยบายแบบโควต้า ก่อให้เกิดความไม่มี เสถียรภาพในปริมาณการ ส่งออก ซึ่งจะพิจารณาได้จากการที่ปริมาณส่งออกจริงกับปริมาณส่งออกที่กำหนดไว้ในสัญญาแตกต่างกันอย่างมากสำหรับตลาดญี่ปุ่น และ เมื่อ เปรียบ เทียบผลกระทบของนโยบายแบบโควต้า ที่มีต่อราคา ข้าวโพดส่งออกและราคาข้าวโพดในตลาดกรุงเทพฯ (ดูตารางที่ 3.4, 3.5, 3.6, 3.7) ในช่วงที่มีการกำหนดนโยบายโควต้า (ปี 2512/13-2517/18) และช่วงที่มีนโยบายการค้าแบบ เสรี (ปี 2524/25-2525/26) พบว่าความแปรปรวนของราคาข้าวโพดในระดับต่าง ๆ ในช่วง เสรีมีมากกว่าความแปรปรวนของราคาข้าวโพดในช่วงโควต้า กล่าวคือ ในช่วงที่มีนโยบายแบบ เสรี ความแปรปรวนของราคาข้าวโพดส่งออกและราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ มีค่า ใกล้เคียงกัน คือ 259.55 และ 238.88 ตามลำดับ ส่วนในช่วงโควต้า ความแปรปรวนของ ราคาข้าวโพดส่งออกและราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ มีค่า เท่ากับ 89.55 และ 80.35 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นว่าทั้งในระบบโควต้าและระบบ เสรีค่าความแปรปรวนของระดับ ราคาส่งออกและราคาขายส่งข้าวโพดมีค่าใกล้เคียงกัน ทั้งนี้อาจ เนื่องมาจากราคาขายส่งข้าวโพด ในตลาดกรุงเทพฯ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับราคาข้าวโพดส่งออก และ เมื่อพิจารณาถึงค่า ความแปรปรวนของราคาข้าวโพดที่ เกษตรกรได้รับจะมีค่าค่อนข้างต่ำกล่าวคือ ในระบบ เสรีจะมี ค่าเท่ากับ 167.67 และในระบบโควต้าจะมีค่า 57.23 ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะ เกษตรกรมักจำหน่าย ข้าวโพดให้กับพ่อค้าคนกลางที่มีภาระหนี้สินต่อกัน ทำให้พ่อค้าสามารถกดราคารับซื้อข้าวโพดจาก ชาวไร่ได้มาก ความ เคลื่อนไหวของราคาข้าวโพดในระดับนี้จึงไม่รุนแรง เท่ากับในระดับอื่น ๆ และ เมื่อพิจารณาค่าความแปรปรวนของราคาข้าวโพดในตลาดท้องถิ่นพบว่า ค่าความแปรปรวนของ ระดับราคาข้าวโพดในระดับนี้มีค่าค่อนข้างสูงกว่าระดับอื่น ๆ กล่าวคือในช่วง เสรี มีค่าเท่ากับ 329.23 และในช่วงโควต้ามีค่า เท่ากับ 108.65 ทั้งนี้อาจ เป็น เพราะการค้าข้าวโพดในตลาด ขายส่งมัก เป็นการซื้อขายกันระหว่างพ่อค้าคนกลางประเภทต่าง ๆ ซึ่งมีการกักตุนและ เก็งกำไร ทำให้ราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดท้องถิ่น เคลื่อนไหวขึ้นลงมากกว่าราคาในระดับตลาดอื่น ๆ

ตาราง 3.4 ราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับ เงินรายเดือน ในช่วงระยะระยะเวลาที่มีสัญญาการค้า ปี พ.ศ.2512/13-2517/18

ปี	เดือน	หน่วย: บาท/ตัน												
		ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	เฉลี่ย
2512/13		-	-	-	-	-	-	740	710	700	780	780	-	742
2513/14		-	-	980	900	890	930	820	680	830	820	850	-	856
2514/15		-	-	680	630	650	650	660	730	770	900	690	-	707
2515/16		-	-	950	940	960	900	920	-	-	1,070	1,160	-	986
2516/17		-	-	1,370	1,740	1,520	1,520	1,540	1,880	2,190	1,920	-	-	1,710
2517/18		-	-	2,000	2,220	2,240	2,240	2,130	2,060	-	1,960	-	-	2,117
เฉลี่ย		-	-	1,196	1,206	1,246	1,248	1,135	1,212	1,123	1,242	870	-	-

SD = 57.23, $\bar{X}$ = 1211

ราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับ เงินรายเดือน ในช่วงระยะ ระยะเวลาที่มีการค้าแบบ เสรี ปี 2524-2525/26

2525/25		-	-	-	-	-	1,920	2,170	2,200	2,300	2,390	2,900	2,950	2,404
2525/26		1,990	1,900	2,010	1,960	1,950	2,120	2,280	2,350	2,430	2,180	2,300	1,980	2,121
เฉลี่ย		1,990	1,900	2,010	1,960	1,950	2,020	2,225	2,275	2,365	2,285	2,600	2,465	-

SD = 167.67, $\bar{X}$ = 2136

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 3.5 ราคาขายส่งข้าวโพดในตลาดท้องถิ่น (PU_t) ในระยะเวลาที่มีสัญญาการค้าแบบโควต้า ปี 2512/13-2517/18

หน่วย: บาท/เมตริกตัน

เดือน ปี	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
2512/13	-	-	-	-	-	-	830	870	880	870	890	-	868
2513/14	-	880	880	800	860	860	1,030	1,070	1,040	1,110	1,270	-	991
2514/15	-	-	990	850	890	830	880	720	760	1,000	1,010	-	881
2515/16	-	-	1,030	1,040	1,030	1,320	1,380	-	-	1,420	1,350	-	1,224
2516/17	-	-	1,610	1,470	1,520	1,620	1,810	1,940	1,980	1,920	-	-	1,739
2517/18	-	-	2,260	2,320	2,210	2,420	2,360	2,370	-	2,890	-	-	2,404
เฉลี่ย	-	-	1,354	1,296	1,302	1,410	1,382	1,394	1,165	1,542	1,130	-	-

SD = 108.65, $\bar{X}$ = 1356

ราคาขายส่งข้าวโพดในตลาดท้องถิ่น (PU_t) ในช่วงการค้าแบบเสรี ปี 2524/25

เดือน ปี	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
2524/25	-	-	-	-	-	2,230	2,300	2,500	2,300	2,750	3,000	3,380	2,637
2525/26	2,500	2,140	2,200	2,180	2,060	2,500	2,800	2,360	2,700	3,500	3,000	3,000	2,578
เฉลี่ย	2,500	2,140	2,200	2,180	2,060	2,365	2,550	2,430	2,500	3,125	3,000	3,190	-

SD = 329.23, $\bar{X}$ = 2426

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

ตารางที่ 3.6 ราคาขายส่งข้าวโพดที่ตลาดกรุงเทพฯ เป็นรายเดือนในระยะเวลามีสัญญาการค้า ปี 2512/13-2514/18

หน่วย: บาท/ตัน

เดือน ปี	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.
2512/13	-	-	-	-	-	-	1,140	1,210	1,190	1,260	1,280	-	1,216
2513/14	-	-	1,280	1,280	1,230	1,200	1,280	1,350	1,310	1,390	1,480	-	1,311
2514/15	-	-	940	890	960	150	950	940	990	1,050	1,050	-	969
2515/16	-	-	1,150	1,070	1,210	1,650	1,350	-	-	1,520	1,590	-	1,361
2516/17	-	-	1,880	1,890	1,780	1,930	2,290	2,500	2,620	2,500	-	-	2,174
2517/18	-	-	2,500	2,790	2,840	2,790	2,580	2,440	-	2,820	-	-	2,680
เฉลี่ย	-	-	1,550	1,584	1,604	1,702	1,598	1,688	1,528	1,757	1,350	-	-

SD = 80.35, $\bar{X}$ = 1,626

ราคาขายส่งข้าวโพดที่ตลาดกรุงเทพฯ รายเดือนในช่วงการค้าแบบเสรี ปี 2524/25-2525/26

หน่วย: บาท/เมตริกตัน

2524/25	-	-	-	-	-	2,430	2,760	2,790	2,940	3,120	3,380	3,350	2,967
2525/26	3,010	2,550	2,500	2,420	2,530	2,860	2,960	2,940	3,020	2,990	3,350	3,400	2,878
เฉลี่ย	3,010	2,550	2,500	2,420	2,530	2,645	2,860	2,865	2,980	3,055	3,365	3,375	2,923

SD = 238.88, $\bar{X}$ = 2732

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

ตาราง 8.7 ราคาข้าวโพดส่งออกนอกประเทศฤดูกาลผลิตปี 2512/13-2517/18

เดือน ปี	หน่วย: บาท/เมตริกตัน												
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	เฉลี่ย
2512/13	-	-	-	-	-	-	1,179	1,247	1,284	999	1,341	-	1,210
2513/14	-	-	1,398	1,443	1,471	1,464	1,404	1,395	1,393	1,379	1,473	-	1,424
2514/15	-	-	1,207	1,082	1,007	1,000	1,003	1,086	1,056	1,053	1,060	-	1,062
2515/16	-	-	1,234	595	1,279	1,267	1,365	-	1,854	1,826	1,743	-	1,395
2516/17	-	-	2,509	2,286	2,500	2,398	2,345	2,052	2,661	2,924	-	-	2,454
2517/18	-	-	2,805	2,802	3,098	3,213	3,207	2,999	-	2,652	-	-	2,968
เฉลี่ย	-	-	1,831	1,642	1,871	1,868	1,751	1,756	1,650	1,806	1,404	-	-

SD = 89.55, $\bar{X}$ = 1772

ราคาข้าวโพดส่งออกนอกประเทศ ช่วงปี 2524/25-2525/26

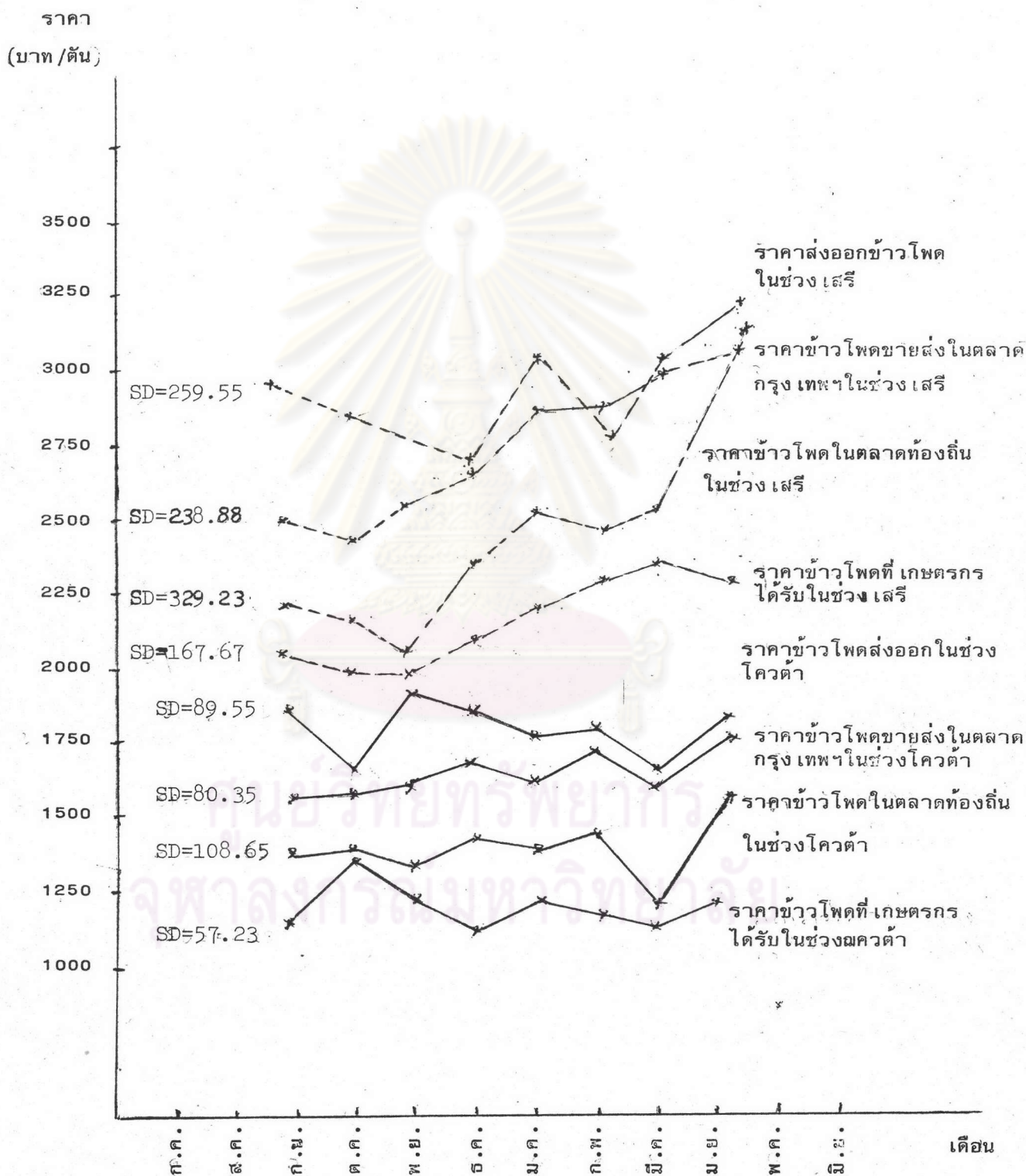
เดือน	หน่วย: บาท/เมตริกตัน												
	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	เฉลี่ย
2524/25	-	-	-	-	-	2,824	2,945	2,351	2,942	3,129	3,346	3,371	2,987
2525/26	3,275	3,006	2,985	2,781	2,350	2,484	3,080	3,100	3,039	3,207	3,305	3,550	3,014
เฉลี่ย	3,275	3,006	2,983	2,781	2,350	2,654	3,013	2,726	2,991	3,168	3,326	3,461	-

SD = 259.55, $\bar{X}$ = 2833

ที่มา: กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตร

รูปที่ 3.3

แสดงการเคลื่อนไหวของระดับราคาส่งออก ระดับราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดกรุงเทพฯ ระดับราคาข้าวโพดขายส่งในตลาดท้องถิ่น และราคาข้าวโพดที่เกษตรกรได้รับในช่วง ไควด้า 2512/13-2517/18 และช่วงเสรี ปี 2524/25-2525/26

3) การกำหนดนโยบายการค้าแบบโควตาจะทำให้ผู้ส่งออกไปอยากปรับปรุงคุณภาพข้าวโพสของคนที่ดีขึ้นทั้งนี้ เพราะถือว่าถ้ามี เรื่องร้อง เรียง เกี่ยวกับคุณภาพของข้าวโพส ก็จะแบ่งภาระรับผิดชอบ เท่ากัน ในระหว่างผู้ส่งออกด้วยกัน ดังนั้นผู้ส่งออกที่ส่งสินค้าที่มีคุณภาพดี ก็ต้องร่วมรับผิดชอบกับผู้ส่งออกที่ส่งสินค้าคุณภาพไม่ดีด้วย ซึ่งดูจะไม่ เป็นธรรมสำหรับผู้ส่งออกที่มีความสุจริตและมีความตั้งใจที่จะปรับปรุงคุณภาพของข้าวโพสของตน ซึ่งถ้า เป็นระบบการค้าแบบ เสรีแล้ว ผู้ส่งออกแต่ละรายจะต้องรับผิดชอบ เรื่องคุณภาพของสินค้าของตนเอง ทำให้ต้องมีการปรับปรุงคุณภาพข้าวโพสของตนให้ได้อยู่เสมอ เพราะถ้ามี เรื่องร้อง เรียง เกิดขึ้น ก็จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบผลของการกระทำของตนแต่ เพียงผู้เดียว

4) ก่อให้เกิดการกักตุนข้าวโพสของพ่อค้าคนกลาง เพื่อ เก็งกำไร เนื่องจาก การทำสัญญาระยะยาวไม่ว่ากับญี่ปุ่นหรือไต้หวันจะต้องมีการระบุ ราคาและปริมาณส่งมอบซึ่งเป็นข้อกำหนดที่ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตาม ดังนั้นจะก่อให้เกิดการไหวตัวของราคาในตลาดทุกระดับ เป็นไปในทางที่สูงขึ้น จนในบางครั้งทำให้ราคาภายในประเทศสูงกว่าราคาส่งมอบ ซึ่งจะ ทำให้พ่อค้าบิดพลิ้วสัญญาไม่ยอมส่งมอบข้าวโพสให้ประเทศผู้ซื้อ

5) การกำหนดปริมาณส่งมอบข้าวโพส เป็นงวด ๆ นั้นจะทำให้ผู้ซื้อต่างประเทศ ระบุปริมาณโควตาส่งออกของไทย ซึ่งถ้าปริมาณที่กำหนดให้ส่งมอบในงวดนั้น ๆ ไม่สามารถส่งมอบ ได้หมดตาม เป้าหมายก็จะทำให้ผู้ซื้อต่างประเทศกดราคารับซื้อ เรามากขึ้น ซึ่งจะมีผลกระทบต่อ รายได้ของประเทศ และในแง่ของผู้ส่งออกเอง ถ้าไม่สามารถส่งออกได้หมดตามโควตาที่ตนได้ รับมาก็จะทำให้เสียประวัติการส่งออก ซึ่งอาจมีผลกระทบถึงปริมาณโควตาที่บริษัทนี้จะได้รับ การจัดสรรในปีถัดไปได้

6) ทำให้เกิดการชลอการซื้อข้าวโพสจากชาวไร่ เพราะระยะเวลาที่โควตา ใช้ได้นั้นมีกำหนด 30 วัน ซึ่งก็หมายความว่าพ่อค้ามีโอกาสที่จะ เลือกซื้อข้าวโพสจากชาวไร่เมื่อ ไร่ก็ได้ตลอดระยะเวลาภายใน 30 วัน จากวันที่ได้รับการจัดสรรโควตาส่งออก ในขณะที่ข้าวโพส จะออกจากมือชาวไร่ทุกวัน ดังนั้นผู้ส่งออกจะสามารถเลือกซื้อข้าวโพสในวันที่ราคาถูกที่สุดจาก ชาวไร่ ซึ่งผลก็คือ ชาวไร่จะถูกกดราคารับซื้อในระบบโควตานี้

7) ทำให้ผู้ส่งออกไม่พยายามแสวงหาตลาดใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น เนื่องจาก เห็นว่า มีตลาดประจำอยู่แล้ว

8) นโยบายโควตาคั่วก่อให้เกิดต้นทุนแก่ผู้ส่งออก และขณะเดียวกันก็เป็นประโยชน์แก่พวกบริษัทที่ตั้งขึ้นมาเพื่อรับผลประโยชน์จากโควตา บริษัทพวกนี้ไม่ได้มีการส่งออกจริง ในปี 2523/24 มีการซื้อขายโควตาคั่วกันตันละถึง 400 บาท และค่าเฉลี่ยโควตาคั่วในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมาจะตกตันละประมาณ 200 บาท ซึ่งค่าโควตาคั่วนี้ผู้ส่งออกที่ยันหาตลาดจะเป็นผู้ที่จ่ายค่าโควตาคั่วให้กับบริษัทที่ขายโควตาคั่วให้แล้วจึงไปหักต้นทุนส่วนนี้จากราคาที่รับซื้อจากชาวไร่ โดยการกดราคาซื้อจากเกษตรกร ทำให้ราคาภายในประเทศไม่มีเสถียรภาพ ซึ่งระบบโควตาคั่วนี้จะก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่บริษัทที่ตั้งขึ้นมาเพื่อหาผลประโยชน์จากการค้าโควตาคั่วเพียงอย่างเดียวโดยไม่มีการส่งออก ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งออกที่ตั้งใจหาตลาดหมกมุ่นใจและในที่สุดประสิทธิภาพในการแข่งขันกับตลาดอื่น ๆ ก็หมดไปด้วย ซึ่งเหตุการณ์เช่นนี้จะไม่เกิดขึ้นในระบบการค้าแบบเสรี เนื่องจากในระบบการค้าแบบเสรี การซื้อขายจะเป็นไปตามความสามารถในการหาตลาดของผู้ส่งออกแต่ละราย

ค่าโควตาคั่วของข้าวโพด¹

(เหรียญสหรัฐต่อตัน)

ปี	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
2518/19	-	8-10	9	3	3	2-5	8	8	2.50
2519/20	-	3-50	4.50- 5	8-5	10-12	10-12	14	10	-
2520/21	-	-	10.-12	12-13	13	8	5	3.5	-
2521/22	-	-	-	-	-	-	10-12	10	-
2522/23	6	5	5	7	6	5	3	5	-
2523/24	-	5	8	12	18	20-22	10-15	-	-
2524/25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2525/26	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹ เจน วงศ์บุญสิน, "การก้าวกระโดดของเกษตรกรไทยในทศวรรษใหม่กับบทบาทของบริษัทเอกชน" วารสารสมาคมพ่อค้าข้าวโพดและพืชพันธุ์ไทย (ตุลาคม - ธันวาคม 2526)

3.7 ผลดีจากการใช้นโยบายการค้าข้าวโพดแบบ เสรี

จากปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อผู้ส่งออกภายใต้นโยบายการค้าแบบกำหนดโควตา รัฐบาลจึงได้ปล่อยให้มีการดำเนินนโยบายการค้าแบบ เสรีตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2524 สาเหตุที่รัฐหันมาใช้นโยบายการค้าแบบ เสรี เพราะรัฐพิจารณาเห็นว่าการค้าแบบ เสรีจะก่อให้เกิดผลดีต่อส่วนรวมดังนี้คือ

1) การค้าโดยเสรีทำให้พ่อค้าต้องแข่งขันกันขาย ซึ่งต่างก็ต้องยอมตัดผลกำไรของตนลงบ้าง เพื่อให้สามารถขายในระดับราคาที่แข่งขันกับผู้ขายต่างชาติได้ แต่ก็คงจะไม่มีพ่อค้ารายใดที่จะยอมขายในราคาที่ต่ำจนไม่คุ้มกับต้นทุนของตน จึงไม่น่าจะเป็นปัญหาในแง่ที่ผู้ขายจะขายตัดราคากันเอง ในระบบ เสรี เพราะถ้าพ่อค้าใดรายหนึ่งขายข้าวโพดในราคาถูกเกินไปตนก็ต้องรับภาวะการขาดทุนไปแต่เพียงผู้เดียว

2) เป็นการส่งเสริมให้ตลาดการค้าข้าวโพดกว้างขวางยิ่งขึ้น เพราะผู้ส่งออกในระบบนี้จะต้องแข่งขันกันหาเพื่อหาตลาดส่งออกของตนเอง ทำให้สามารถขยายตลาดใหม่ ๆ ได้มากขึ้น

3) ในกรณีที่ เกรงว่า เมื่อปล่อยให้เสรีจะทำให้บริษัทที่ใหญ่อยู่แล้วมีอำนาจผูกขาดทางการค้ามากยิ่งขึ้น ปัญหานี้ เป็น เรื่องของการแข่งขันกันด้านประสิทธิภาพของการจัดการ กล่าวคือ ในระบบนี้บริษัทที่มีต้นทุนต่ำและมีประสิทธิภาพสูงกว่าย่อมจะอยู่ได้ ซึ่งจะทำให้ผู้ส่งออกต้องพยายามแข่งขันกันอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

4) ในกรณีที่ เกรงว่าการส่งออกแบบ เสรีจะก่อให้เกิดการบิดพริ้วสัญญาขึ้น ก็ไม่น่าจะมีปัญหา เพราะในระบบนี้กำหนดให้ผู้ส่งออกต้องทำหนังสือค้ำประกันกับธนาคารพาณิชย์ หรือ เรียกว่า Performance Bond ยื่นไว้ต่อกรมการค้าต่างประเทศ ซึ่งถ้าเกิดกรณีที่ผู้ส่งออกบิดพริ้วสัญญาสภาพการค้าจะดำเนินการยึด เงินค้ำประกันชด เชยให้แก่ผู้เสียหายทั้งหมดตามความเสียหายที่เกิดขึ้นจริงทันที

5) เป็นการเปิดโอกาสให้มีบริษัทใหญ่ เข้ามาร่วมทำการค้าข้าวโพดส่งออกมากขึ้น ทำให้การแข่งขันทางด้านตลาดมีประสิทธิภาพมากขึ้น

6) ทำให้ประเทศไทยไม่ต้อง เสียเปรียบประเทศคู่ค้าอื่น เนื่องมาจากลักษณะของข้อตกลงทางสัญญามักจะมีมาตรการที่ส่อไปในทางที่จะทำให้พ่อค้าส่งออกไทย เป็นฝ่าย เสียเปรียบซึ่งจะกระทบต่อ เงินตราต่างประเทศที่จะได้รับจากการส่งออกข้าวโพด

7) ทำให้การ เก็งกำไรจากกักตุนข้าวโพดของพ่อค้าลดลง เนื่องจากในระบบ เสรีผู้ส่งออกจะไม่ทราบข่าวสาร เกี่ยวกับราคาและปริมาณส่งมอบล่วงหน้าอันจ เป็นประโยชน์ต่อการ เก็งกำไรได้ เท่ากับในระบบโควตา

เมื่อคํา เนินนโยบายการค้าอย่าง เสรีรัฐบาลโดยทางกระทรวงพาณิชย์จะทำ หน้าที่ เป็น เพียงผู้คอยดูแลความ เรียบร้อยของผู้ส่งออก เช่นการให้ความสะดวก ในการขอใบ อนุญาตส่งออกและคอยควบคุมไม่ให้ผู้ส่งออกบิดพลิ้วสัญญากับผู้ซื้อต่างประเทศ ตลอดจน เป็น ผู้ควบคุมการตรวจสอบคุณภาพของข้าวโพดส่งออก เท่านั้น แต่ใน เรื่องของการตลาดและ การตกลงราคาที่ผู้ส่งออกแต่ละรายจะได้รับนั้นควรจะให้ผู้ส่งออกแต่ละรายมีบทบาท ในการคํา เนิน ธุรกิจตามความสามารถของผู้ส่งออกแต่ละรายโดยที่กระทรวงพาณิชย์ไม่จํา เป็นต้องยื่นมือ เข้ามา ปกป้องผู้ส่งออก เสมอไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย